

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Test 19

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Moldva [...] I.Petru uralkodása idején határozott lépéseket tett a nemzetközi elismerés és az államszervezés irányába. Petru miután Magyarországtól eltávolodott [...], Lengyelországhoz közeledett, amely Kelet-Európa új és erős hatalmi központja lett, a lengyel-litván unió kialakulása után. I.Petru 1387-ben vazallusi hűségesküt tett Jagelló Ulászló királynak, mellyel Moldva külpolitikájának fő irányát egy évszázadra meghatározta. Az új kapcsolatokban, amelyeket Lengyelország királyával alakított ki, Moldva uralkodója 3000 rubelt kölcsönzött a királynak, amiért cserébe Halics városát és a környező területek ideiglenes uralmát kapta meg, amely aztán a két ország között elhúzódó hosszas területi konfliktus oka lett. Miután a Nagy Lajos király halála után bekövetkezett magyar trónöröklési válság és hatalmi harc okozta nyomás megszűnt, I. Petru Suceaván ortodox metropóliát (érsekség) alapított, ahova az uralkodói udvar is költözött. Bár az uralkodó és Konstantinápoly pátriárkája közötti konfliktus az új metropolitai székhely betöltése körüli jogvitában hosszú évekre elhalasztotta egy jogszerű metropolita kinevezését, Moldva biztosította hatalma legitimitásának saját forrását, ami jelentős lépés volt az ország függetlenségének megszilárdításában.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Alexandru cel Bun a lengyel-litván szövetség iránti bizonyított hűsége ellenére is, Jagelló Ulászló [...] Luxemburg Zsigmond magyar királlyal kötött megállapodása [...] veszélyeztette Moldvát, mert Lengyelország [...] Moldva rovására is, hajlandó volt a Magyar Királyságnak engedményeket tenni.

Az 1412-ben Lublau-ban megkötött lengyel-magyar tárgyalások előírásai szerint [...] Magyarország királya, bár elismerte Lengyelországnak Moldva feletti fennhatóságát, elérte Jagelló Ulászlónál, hogy Moldva köteles legyen a Magyar Királyság seregeit segíteni, egy esetleges törökellenes konfliktus esetén. A kötelességek megszégése Alexandru cel Bun részéről, Moldva egyenlő részekre való felosztásához vezetett volna a két uralkodó között. [...] Miután Alexandru cel Bun nem vett részt Magyarország királyának a havasalföldi oszmánellenes harcaiban, az 1429-es januári lucki kongresszuson Luxemburgi Zsigmond a Lublau-i szerződés életbeléptetését, Alexandru cel Bun trónfosztását és Moldva felosztását kérte. Zsigmond követeléseit [...] Jagelló Ulászló ellenezte [...]”

(Șt. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg a **B** forrásban megemlített román uralkodót. **2 pont**
2. Említsetek meg az **A** forrás alapján egy információt I. Petru hűségeskűjére vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsetek meg két középkori államot, amelyek az **A** és **B** forrásokban is megjelennek. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az uralkodói udvar Suceavára költözött. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két XIV. századi eseményt a középkori Havasalföld államának kialakulására vonatkozóan. **6 pont**
7. Említsétek meg a Kárpátoktól délre található román térség XIII. századi helyi autonómiáinak egy jellemzőjét. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A román politikai erők a külpolitikában egy olyan európai és délkelet-európai biztonsági rendszer létrehozására törekedtek, amely a Népszövetség égisze alatt a Versailles-i rendszer szerint garantálja Európa valamint Nagy-Románia kialakult helyzetét. Ezzel magyarázható a Franciaországgal és Nagy-Britanniával kötött [az I. világháború végi] szerződések fő garanciavállalóival való nagyon szoros szövetsége. Ahogyan az összes védelmi egyezmény is: az 1921-es szovjetellenes védelmi egyezmény Lengyelországgal (amit 1926-ban garanciaszerződés váltott fel), az 1920–1921-es magyar revizionizmus elleni Csehszlovákiával és Jugoszláviával (amelyekkel egyébként létrehozta a Kisantantot), az 1926-os Franciaországgal és Olaszországgal kötött baráti szerződések, az 1928–1929-ben a Briand-Kellog-paktumhoz és a moszkvai jegyzőkönyvhöz való csatlakozása, valamint a Jugoszláviával, Görögországgal és Törökországgal 1934-ben együtt létrehozott balkáni egyezmény (ez utóbbit Bulgária ellen) is.

A román diplomácia aktív és eredeti. Ennek működésében jelentős szerepet játszik Nicolae Titulescu [...], a kiváló diplomata, akinek személyiségén keresztül, Románia fontos helyet foglalt el a Népszövetségben (a szervezet történetében egyedülálló módon Titulescu kétszer, 1931-ben és 1932-ben a Közgyűlés elnöke volt) [...]. Titulescu 1934-ben helyreállította a diplomáciai kapcsolatokat a Szovjetunióval és 1936-ban tárgyalásokat folytatott Litvinov szovjet külügyminiszterrel, a Szovjetunióval való kölcsönös segítségnyújtásról szóló szerződésről.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrásban szereplő nemzetközi katonai konfliktust. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre az adott forrás eseményei vonatkoznak. **2 pont**
3. Említsétek meg a román diplomatát és a Népszövetségben betöltött tisztségét, az adott forrás alapján. **6 pont**
4. Említsetek meg az adott forrás alapján két információt a román diplomácia Szovjetunióval történt cselekedeteiről. **6 pont**
5. Alkossatok az adott forrásból kiindulva véleményt Románia 1921-1929 közötti külpolitikájáról és támasszátok alá a forrás két információjával. **10 pont**
6. Érveljetek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint a forrásban tárgyalt időszakban Románia belpolitikáját a demokrácia jellemzi. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a modern román államról (XVIII-XIX. század), figyelembe véve a következőket:

- mutassatok be a XVIII. század utolsó három évtizedében megalkotott, a modern román államra vonatkozó politikai tervezetet;
- említsétek meg a XIX. század első felében megalkotott/bemutatott, a modern román államra vonatkozó politikai tervezetek három előírását;
- említsétek meg a románok egyik 1859-ben végrehajtott cselekedetét és ennek egyik következményét;
- fogalmazzatok meg egy véleményt az 1866-os belpolitikai eseményekre vonatkozóan és ezt támasszátok alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő **időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása is.